

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії

Національного університету

«Острозька академія»

_____ проф. І. Д. Пасічник

23 лютого 2015 року

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО
ВИПРОБУВАННЯ**

ступеня магістра 8.03050801 Фінанси і кредит

ОКР спеціаліста 7.03050801 Фінанси і кредит

Програма фахового випробовування для вступників на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, ступеня магістра галузі знань 0305 Економіка та підприємництво зі спеціальності 7.03050801, 8.03050801 Фінанси і кредит / Укладачі д.е.н., проф. Мамонтова Н.А., к.е.н., доц. Кривицька О.Р., к.е.н., доц. Дем'янчук О.І., к.е.н., ст. викладач Шулик Ю.В. - Острого: НаУОА, 2015.

Програма схвалена і рекомендована до друку кафедрою фінансів, обліку і аудиту (протокол №7 від 16.02.2015)

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії НаУОА (Протокол № 3 від 23 лютого 2015 р.)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Г.С.Пастушок

Пояснювальна записка

Фахові вступні випробування мають на меті забезпечити перевірити рівень професійних знань студентів, вміння їх використовувати при рішенні конкретних господарських операцій у сучасних умовах господарювання.

Вступники повинні знати:

з курс «Банківська система»

знати: суть, значення і правову основу діяльності банківських систем; елементи банківських систем та основні вимоги до них; зміст і основи нормативно-правових документів, що регулюють діяльність учасників банківських систем в Україні;

вміти: вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних проблемах банківництва; вміло використовувати методи і процедури розрахунку економічних нормативів комерційних банків; прогнозувати і знаходити шляхи підвищення ефективності діяльності комерційних банків; розробляти і приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо інвестиційного портфеля комерційного банку.

курс «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання»

знати: як функціонує система фінансово-економічних відносин, що виникають у процесі мобілізації ресурсів для фінансування операційної та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання та як визначати найбільш ефективні шляхи вкладення коштів;

вміти: застосувати набуті теоретичні знання на практиці.

курс «Бюджетна система»

знати: сутність бюджетної системи, види бюджетної політики, склад бюджетів, засади бюджетного планування та прогнозування, здійснення державних видатків;

вміти: використовувати отримані знання стосовно дослідження бюджетної політики України, розраховувати видатки бюджетних установ, заповнювати документацію по плануванню видатків бюджетних установ.

1.1. Перелік питань з дисципліни «Банківська справа»

1. Походження та розвиток комерційних банків.
2. Поняття і призначення комерційних банків.
3. Класифікація комерційних банків.
4. Банківська система України та її характеристика.
5. Створення та реєстрація комерційних банків.
6. Організаційна структура комерційного банку.
7. Ліцензування комерційних банків.
8. Реорганізація комерційного банку.
9. Національний банк України, його роль та значення для функціонування банківської системи.
10. Організаційно-правові основи функціонування Національного банку України.
11. Функції Національного банку України.
12. Операції Національного банку України.
13. Структура Національного банку України.
14. Форми управління Національного банку України.

15. Банківські ресурси, їх види та класифікація.
16. Капітал банку: склад, структура та основні функції.
17. Напрями формування та використання залучених коштів банку.
18. Джерела утворення запозичених коштів банку та напрями їх використання.
19. Статутний капітал банку, його суть та порядок формування.
20. Депозити як джерело формування залучених коштів банку.
21. Суть регулювання діяльності банків та його форми.
22. Загальна характеристика економічних нормативів регулювання банківської діяльності.
23. Регулятивний капітал комерційного банку та порядок його розрахунку.
24. Нормативи капіталу банку, їх призначення та порядок розрахунку.
25. Нормативи ліквідності комерційного банку, їх призначення та порядок розрахунку.
26. Нормативи кредитного ризику комерційного банку, їх призначення та порядок розрахунку.
27. Нормативи інвестування комерційних банків, їх призначення та порядок розрахунку.
28. Основи класифікації банківських операцій і послуг.
29. Пасивні банківські операції та їх характеристика.
30. Активні банківські операції та їх характеристика.
31. Традиційні операції банку та їх характеристика.
32. Доходи банку, їх склад та загальна характеристика.
33. Витрати банку, їх склад та загальна характеристика.
34. Комерційна основа банківських операцій.
35. Банківське обслуговування готівкового обігу.
36. Організація касової роботи в банку.
37. Безготівкові розрахунки: їх суть, значення, класифікація і принципи організації.
38. Безготівкові розрахунки з використанням платіжних доручень: суть, сфера застосування та документообіг.
39. Безготівкові розрахунки з використанням вимог-доручень: суть, сфера застосування та документообіг.
40. Чекова форма безготівкових розрахунків, її суть, сфера застосування та документообіг.
41. Акредитив як форма безготівкових розрахунків, його види та сфера застосування.
42. Вексель як форма безготівкових розрахунків, його види та сфера використання.
43. Міжбанківські розрахунки та механізм їх здійснення.
44. Система електронних банківських послуг населенню.
45. Суть, призначення та функції кредиту. Класифікація банківських кредитів.
46. Принципи та умови банківського кредитування.
47. Порядок видачі та погашення банківських кредитів юридичним особам.
48. Форми забезпечення кредитів, їх характеристика.
49. Особливості споживчого банківського кредитування.

50. Кредитний портфель банку: суть, класифікація та порядок формування.
51. Кредитна політика банку, її суть, значення та загальна характеристика.
52. Суть, значення та загальна характеристика банківських інвестицій.
53. Інвестиційний портфель комерційного банку, його класифікація та порядок формування.
54. Суть, значення та загальна характеристика валютних операцій комерційного банку.
55. Характеристика основних форм міжнародних розрахунків.
56. Інкасо як форма безготівкових розрахунків за міжнародним товарообігом.
57. Акредитив як форма безготівкових розрахунків за міжнародним товарообігом та його види.
58. Банківський переказ як форма безготівкових розрахунків за міжнародним товарообігом.
59. Валютна позиція банку, її види та методика розрахунку.
60. Інформаційне забезпечення фінансово-економічного аналізу комерційного банку.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» №2121–III від 07.12.2000р. / Відомості Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.nau.ua
2. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №29. – Ст. 238.
3. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12 липня 2001 року N 2664-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – №1. – Ст.1.
4. Баленчук П. Д. Банківське право: українське та європейське: навч. посібник / П. Д. Біленчук, О. Г. Диннік, І. О. Лютий, О. В. Скороход; [За ред. П. Д. Біленчука]. – К.: Атіка, 1999. – 400 с.
5. Вовчак О.Д. Кредит і банківська справа : [підручник] / О.Д. Вовчак, Н.М. Рудишин, Т.Я. Андрейків. – К.: Знання, 2008. – 564 с.
6. Кириченко О.А. Банківський менеджмент / Кириченко О.А., Гіленко І.В., Роголь С., Сиротян С.В., Нємой О. : [навч. посіб.]. – К.: Знання-Прес, 2006. – 438 с.
7. Костюченко О.А. Банківське право: Банківська система. Національний банк. Банківський нагляд: [підручник] / О.А. Костюченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 416 с.
8. Петрук О.М. Банківська справа / [за ред. д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинця] : [навч. посіб.]. – К.: Кондор, 2009. – 464 с.
9. Петрук О. М. Банківські операції : [підручник]. / А.М.Мороз, М.І.Савлук, М.Ф.Пуховкіна та ін.; [За ред. д-ра економ. науки, проф. А.М.Мороза]. – К. : КНЕУ, 2000. – 384 с.

10. Сухарський В. С. Ощадно-банківська справа : [посібник] / В. С. Сухарський, В. В. Сухарський. – [2-ге вид., допов. та перероб.] – Тернопіль : Астон, 2003. – 464с.
11. Білуха Т. М. Фінансовий контроль : теорія, ревізія, аудит / Білуха Т. М., Микитенко Т. В. – К. : Українська академія оригінальних ідей. – 2006. – 888 с.
12. Вовчак О.Д. Банківська інвестиційна діяльність в Україні / [монографія]. – Львів: Вид-во Львів. комерційної академії, 2005. – 544 с.
13. Вовчак О.Д., Руцишин Н.М. Банківська справа: [навч. посібник]. - Львів: „Новий Світ – 2000”, 2008. – 560с.
14. Вовчак О.Д., Скаско О.І., Стасів А.М. Банківський нагляд. – Львів: „Новий Світ-2000”, 2005. – 472с.
15. Вовчак О.Д., Шпаргало Г.Є., Андрейків Т.Я. Платіжні системи. - К.: Знання, 2008. – 247с.
16. Петрук О. М. Фінансово-банківська статистика : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / П. Г. Вашків, П. І. Пастер, В. П. Сторожук, С. І. Ткач. – К. : Либідь, 2007. – 512с.

1.2. Перелік питань з дисципліни “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання”

1. Сутність фінансової діяльності на підприємстві.
2. Економічна сутність капіталу.
3. Форми фінансування діяльності підприємства.
4. Основні критерії прийняття фінансових рішень.
5. Особливості фінансування діяльності великих та середніх підприємств.
6. Особливості фінансування діяльності малих підприємств.
7. Класифікація джерел фінансування діяльності підприємства.
8. Характеристика моделей фінансування оборотних активів на підприємстві.
9. Характеристика ідеальної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
10. Характеристика компромісної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
11. Характеристика консервативної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
12. Характеристика агресивної моделі фінансування оборотних активів на підприємстві.
13. Комерційна концесія як метод фінансування діяльності підприємства.
14. Лізинг як метод фінансування діяльності підприємства.
15. Сутність дивідендної політики.
16. Характеристика підходів до обґрунтування оптимальної дивідендної політики.
17. Фактори, що визначають дивідендну політику.
18. Види дивідендної політики.

19. Порядок виплати дивідендів.
20. Джерела дивідендних виплат.
21. Ефективність дивідендної політики.
22. Особливості формування капіталу новоствореного підприємства.
23. Методи оптимізації загальної потреби в капіталі.
24. Поняття оптимізації структури капіталу.
25. Методи оптимізації структури капіталу новоствореного підприємства.
26. Особливості фінансування необоротних та оборотних активів на підприємстві.
27. Механізм управління операційним лівериджем.
28. Склад позикового капіталу підприємства та механізм його залучення.
29. Політика залучення позикового капіталу.
30. Управління залученням банківського кредиту.
31. Управління фінансовим лізингом.
32. Управління облігаційною позикою.
33. Управління залученням товарного (комерційного) кредиту.
34. Управління внутрішньою кредиторською заборгованістю.
35. Сутність поняття “реструктуризація” підприємства.
36. Етапи здійснення реструктуризації.
37. Види реструктуризації на підприємстві.
38. Фінансова реструктуризація на підприємстві (фінансовий ліверидж).
39. Виробнича реструктуризація на підприємстві (операційний ліверидж).
40. Взаємозв’язок операційного та фінансового лівериджу.
41. Основні засади ЗЕД підприємств.
42. Характеристика міжнародних джерел фінансування ЗЕД підприємств.
43. Особливості здійснення толінгових операцій.
44. Сутність та джерела фінансування інвестиційної діяльності підприємств.
45. Довгострокові та поточні фінансові інвестиції на підприємстві.
46. Методика відображення фінансових інвестицій у звітності підприємства.
47. Форми реальних інвестицій та особливості управління ними.
48. Фінансові інвестиції та особливості управління ними.
49. Фінансування спільних інвестицій на основі договорів кооперації.
50. Сутність та завдання контролінгу на підприємстві.
51. Класифікація функцій контролінгу.
52. Характеристика видів стратегії санації підприємства.
53. Бюджетування як один з інструментів оперативного контролінгу.
54. Характеристика методів контролінгу.
55. Факторний аналіз відхилень.
56. Аналіз точки беззбитковості.
57. Сутність та види бенчмаркінгу.
58. Вартісний аналіз.
59. Портфельний аналіз.
60. SWOT-аналіз.

Рекомендована література:

1. Податковий кодекс. - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
2. Господарський кодекс. - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
3. Закон України “Про інвестиційну діяльність”.- [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
4. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок». - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність». - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
6. Закон України «Про приватизацію майна державних підприємств». - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
7. Закон України «Про приватизацію невеликих підприємств («малу приватизацію»)» - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
8. Закон України «Про заставу» - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
9. Закон України «Про оплату праці». - [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
10. Закон України ”Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”.- [Електроний ресурс] - Режим доступу // www.rada.gov.ua
11. Фінанси : [підручник] ; за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – с. 316 – 328.
12. Аранчій В. І. Фінансова діяльність підприємств : [навчальний посібник] / В. І. Аранчій, В. Д. Чумак, О. Ю. Смолянська, Л. В. Черненко. – К. : ВД «Професіонал», 2004. – с. 14 – 22.
13. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання : [навч. посібник] / О. О. Терещенко – К. : КНЕУ, 2003. – с. 11 – 58.
14. Фінанси : [підручник] ; за ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. – К. : Знання, 2008. – с. 298 – 302.
15. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання : [навчальний посібник] ; під ред. І. В. Зятковського. – Тернопіль : «Економічна думка», 2005. – с. 10 – 99.

1.3. Перелік питань з дисципліни “Бюджетна система”

1. Предмет, мета і завдання курсу „Бюджетна система”.
2. Визначення сутності бюджету.
3. Призначення бюджету держави в ринковій економіці.
4. Склад бюджету.
5. Бюджетна політика.
6. Бюджетна класифікація.
7. Бюджетне планування та бюджетне прогнозування.
8. Сутність бюджетного дефіциту та причини його виникнення.
9. Бюджетний профіцит і його наслідки.
10. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.

11. Суть та форми державного кредиту.
12. Сутність бюджетного устрою та бюджетної системи України.
13. Принципи бюджетної системи України.
14. Бюджетний процес.
15. Сутність міжбюджетних відносин.
16. Призначення і роль місцевих бюджетів.
17. Місцеві податки та збори.
18. Форми міжбюджетних відносин в Україні.
19. Доходи державного бюджету України.
20. Класифікації доходів бюджету.
21. Видатки державного бюджету та їх класифікація.
22. Бюджетне фінансування та відповідальність розпорядників бюджетних коштів.
23. Кошторисне фінансування та бюджетне нормування.
24. Необхідність та склад видатків на розвиток економіки.
25. Форми підтримки з боку держави підприємств різних галузей.
26. Видатки бюджетів на науку та фундаментальні дослідження.
27. Основні форми та фінансування надання соціальних гарантій населенню України.
28. Фінансове забезпечення освіти в Україні.
29. Нормативні показники для розрахунку витрат у школі (школі-інтернаті).
30. Джерела фінансування вищої освіти в Україні.
31. Витрати на дошкільні дитячі установи.
32. Фінансування охорони здоров'я в Україні.
33. Основи фінансування культурно-мистецьких закладів та спортивних установ.
34. Видатки державного бюджету на національну оборону.
35. Фінансування правоохоронних органів.
36. Видатки на державне управління.
37. Сутність державного боргу та його структура.
38. Основи обслуговування державного боргу та методи його управління.
39. Види кошторисів доходів і витрат бюджетної установи, їх розгляд і затвердження.
40. Структура бюджетної класифікації.
41. Податкові надходження.
42. Неподаткові надходження.
43. Доходи від операцій з капіталом.
44. Трансферти.
45. Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості.
46. Внутрішні податки на товари і послуги.
47. Місцеві податки і збори.
48. Видатки державного бюджету.
49. Доходи і видатки спеціального фонду Державного бюджету України.
50. Призначення і роль місцевих бюджетів.
51. Фінансовий аспект надання соціальних гарантій населенню.
52. Пенсійне забезпечення та напрямки реформування його фінансування.

53. Державна допомога сім'ям з дітьми та її фінансування.
54. Соціальні гарантії ветеранам війни та їх фінансування.
55. Види кошторисів доходів і витрат бюджетної установи, їх розгляд і затвердження.
56. Витрати на фізичну культуру, спорт і рекреацію.
57. Витрати на оборону і правоохоронні органи.
58. Форми державної фінансової підтримки підприємств.
59. Фінансова підтримка малого бізнесу з боку держави.
60. Порядок розробки кошторису медичного закладу.

Рекомендована література:

1. Бюджетний кодекс України // www.zakon.rada.gov.ua
2. Податковий кодекс України // www.zakon.rada.gov.ua
3. Закон України «Про вищу освіту» // www.zakon.rada.gov.ua
4. Закон України «Про державний бюджет України на 2015 рік» // www.zakon.rada.gov.ua
5. Закон України «Про освіту» // www.zakon.rada.gov.ua
6. Постанова КМУ «Про затвердження Проекту складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ». // www.zakon.rada.gov.ua
7. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету» від 12.03.2012 № 333. // www.zakon.rada.gov.ua
8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005 N 557 «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ». // www.zakon.rada.gov.ua
9. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України від 05.10.2005 N 308/519 «Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення»
10. Наказ Міністерства культури і туризму України від 18.10.2005 N 745 «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки»
11. Бюджетна система: навчальний посібник / укладачі: Р.С. Сорока, І.Г. Благун. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 236 с.
12. Карлін М.І. Бюджетна система України: Навч. Посіб. – К.: Знання, 2008. – 428 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
13. Місцеві фінанси: Підручник / за ред. О.П. Кириленко. – К.: Знання, 2006. – 677 с.
14. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 607 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
15. Федосов В.М., Юрій С.І. (ред.) Бюджетна система. Підручник. — К. : Центр учбов. літератури; Тернопіль: Екон. думка, 2012. — 871с.